

Bilag til f. t. l. om Grønlands Selvstyre

næppe gennem en udvidelse af den grønlandske hjemmestyreordning afskåret fra at tillægge Grønlands hjemmestyre kompetence til at regulere retsplejen i Grønland ved regler, der er fastsat af Landstinget. En sådan kompetence skal dog udøves inden for grundlovens rammer, herunder forudsætningen om, at der eksisterer en »rigets øverste domstol« (Højesteret).«

5.4. Valg til Folketinget

Efter grundlovens § 31, stk. 2, gives de nærmere regler om valgrettens udøvelse ved valgloven. Reglerne er fastsat i lov nr. 271 af 13. maj 1987 om valg til Folketinget med senere ændringer.

Særlige regler om Grønlands repræsentation i Folketinget kan gives ved lov, jf. grundlovens § 31, stk. 5. Efter grundlovens § 32, stk. 5, kan der ved lov endvidere gives særlige regler om grønlandske og færøske folketingsmandaters ikrafttræden og ophør.

For valg af folketingsmedlemmer i Grønland og på Færøerne er der givet særlige regler i henholdsvis lov om folketingsvalg i Grønland, jf. lovbekendtgørelse nr. 255 af 28. april 1999, og lov nr. 458 af 30. juni 1993 om folketingsvalg på Færøerne.

5.5. Udstedelse af mønter

Efter grundlovens § 26 har kongen ret til at lade slå mønt i henhold til loven.

Bestemmelsen antages at indebære, at udmøntning er en statsforanstaltning, jf. Karsten Revsbech i Danmarks Riges Grundlov med kommentarer (1999), side 152.

I Justitsministeriets notat af 3. marts 1992 om visse statsretlige spørgsmål ved Danmarks tiltrædelse af traktaten om Den Europæiske Union er det omtalt, at forarbejderne til grundlovens § 26 synes at vise, at bestemmelsen ikke kan antages at omfatte sedler. En tilsvarende opfattelse er anført af bl.a. Jens Hartig Danielsen, Mønter og sedler i forfatningsretlig belysning, Juristen 1998, side 1 ff.

6. Overvejelser og vurdering

6.1. Indledning

Spørgsmålet er, i hvilket omfang forfatningsretlige regler kan antages at sætte grænser for ad-

gangen til i forbindelse med etablering af et udvidet, grønlandsk selvstyre at overføre yderligere af de beføjelser, der efter grundloven tilkommer Folketinget eller regeringen (kongen).

Nedenfor i pkt. 6.2. vurderes det, i hvilket omfang hensynet til rigsenheden samt en række grundlovsbestemmelser om visse, nærmere angivne anliggender kan have betydning for besvarelsen af spørgsmålet.

Herefter vurderes det i pkt. 6.3, hvilken betydning bestemmelsen i grundlovens § 3, 1. pkt., hvorefter den lovgivende magt er hos regeringen (kongen) og Folketinget i forening, kan have for det rejste spørgsmål.

6.2. Hensynet til rigsenheden mv.

6.2.1. Almindeligt

Der findes i grundloven ikke en bestemmelse, der udtrykkeligt fastsætter, i hvilket omfang det – uden en grundlovsændring – er muligt at overlade rigsmyndighedernes kompetence til selvstyremyndigheder inden for riget.

Grundloven anvender heller ikke udtrykket rigsenheden (eller rigsfællesskabet). I den grønlandske hjemmestyrebetænkning fra 1978 (se pkt. 4.1 ovenfor) er det imidlertid antaget, at rigsenheden betyder, at der til Grønlands hjemmestyre alene kan overlades anliggender, der angår grønlandske forhold.

Heri ligger to forhold:

- 1) Til de grønlandske myndigheder kan der – af hensyn til rigsenheden – alene overføres anliggender, der er geografisk begrænset til at angå Grønland. Det betyder f.eks., at de grønlandske myndigheder ikke vil kunne få kompetence til at udstede regler, der skal gælde i riget som helhed, jf. herved også det, der er anført i pkt. 3.1 om almindelige spørgsmål om overførsel af lovgivningskompetence.
- 2) Selv med den geografiske begrænsning er der anliggender, der må anses for at vedrøre riget som helhed, således at de – af hensyn til rigsenheden – ikke kan overføres til de grønlandske myndigheder, men må reguleres af rigsmyndighederne.

Den under 1) anførte begrænsning har ikke givet anledning til tvivl i den statsretlige litteratur.

Det er derimod omtvistet, hvilke anliggender der er af en sådan karakter, at den under 2) anførte begrænsning fører til, at de pågældende anlig-